

## طرح درس برنامه ملی مبارزه با بیماری های غیرواگیر-ترم 2 کارشناسی ناپیوسته بهداشت عمومی

(نیمسال اول 03-1402)

تعداد و نوع واحد: دو واحد نظری

محل اجرا: دانشکده بهداشت

نگاه کلی به درس:

- کلیات (مروری بر مفاهیم پایه، گذار اپیدمیولوژیک، گذار سلامت، امیدزندگی، امیدزندگی سالم، تغییرات ساختار جمعیت، اهداف و راهکارهای مبارزه با بیماریهای غیرواگیر، برنامه مراقبت جهانی بیماری های غیرواگیر، ...)
- برنامه ملی بیماریهای غیرواگیر (تعریف، مشخصات کلی، علایم بالینی، اپیدمیولوژی، علل ایجاد کننده و عوامل خطر، روشهای پیشگیری در سطوح مختلف)
- دیابت، کمبود ید، پرفشاری خون، بیماریهای قلبی-عروقی، تالاسمی، تصادفات رانندگی، سوانح و حوادث، کم خونی ها، بیماریهای تنفسی، سرطانهای شایع، بیماریهای روماتیسمی مزمن، بیماریهای روانی

هدف کلی درس:

- آشنایی با برنامه های ملی بیماریهای غیرواگیر دار و روش های کنترل آن ها

اهداف اختصاصی:

- دانشجو در پایان این درس باید:
- علت اهمیت توجه به بیماری های غیرواگیر را درک کند.
- با علل ایجاد کننده بیماریهای غیرواگیر آشنا شود.
- مهمترین عوامل خطر بیماری های غیرواگیر را بشناسد.
- روشهای پیشگیری و بیماریابی بیماری های غیرواگیر را شرح دهد.
- با علایم بالینی، عوارض، روش تشخیص، پیشگیری و کنترل بیماریهای غیرواگیر در نظام شبکه که دارای برنامه ملی هستند آشنا شود.

## روش تدریس:

- این درس در دو بخش مجزا و به دو شکل متفاوت ارائه خواهد شد. در بخش اول، مطالب پایه ای و کلی توسط مدرس و از طریق برگزاری کلاس حضوری ارائه خواهد شد. در بخش دوم، دانشجویان مبادرت به تشکیل گروه های دانشجویی نموده، به هر گروه وظیفه ارائه یک مبحث داده خواهد شد. مبحث مذکور توسط دانشجویان و به صورت گروهی ارائه و در حین ارائه موضوعات مورد نظر از طریق پرسش و پاسخ و با هدایت مدرس درس مورد بحث و بررسی قرار خواهد گرفت.

## محتوای تکالیف دانشجویان:

- معرفی مختصر بیماری
- کلیات، گسترش بیماری در جهان و در ایران، علایم، تشخیص و درمان
- نحوه مراقبت، پیگیری و گزارش دهی
- نحوه پیشگیری در سطوح مختلف
- نحوه بررسی بیماری از نظر وضعیت اپیدمیولوژیک
- استراتژی های کشوری مبارزه با بیماریهای غیرواگیر
- ...

## روش برگزاری کلاس:

- به صورت حضوری و در صورت نیاز به شکل مجازی (آنلاین از طریق برنامه زینومیت/آفلاین) برگزار خواهد شد.

## جدول برنامه آموزشی و محتوی آموزشی جلسات

| جلسه    | عنوان جلسه                                                                          | موضوعات مورد بحث                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|---------|-------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| اول     | ارزیابی آغازین                                                                      | معرفی طرح درس، معارفه و جایابی، مروری بر مفاهیم پایه                                                                                                                                                                                                                                           |
| دوم     | مروری بر مفاهیم پایه (1)                                                            | تعریف سلامت و معرفی تعیین کننده های آن، شیوه زندگی سالم، مراقبت و نکات مربوط به آن                                                                                                                                                                                                             |
| سوم     | مروری بر مفاهیم پایه (2)                                                            | تعریف سطوح پیشگیری، تعریف بار بیماری، نمایه توده بدنی                                                                                                                                                                                                                                          |
| چهارم   | گذار سلامت                                                                          | کلیات، گذار اپیدمیولوژیک، گذار جمعیت شناختی<br>تاریخچه گذار اپیدمیولوژیک<br><ul style="list-style-type: none"> <li>اولین گذار اپیدمیولوژیک</li> <li>دومین گذار اپیدمیولوژیک</li> <li>سومین گذار اپیدمیولوژیک</li> </ul> نوپیدی و بازپیدی<br>مدلهای بررسی بیماریها<br>امیدزندگی، امیدزندگی سالم |
| پنجم    | نظام مراقبت بیماریهای غیرواگیر                                                      | بیماریهای غیرواگیر (مقدمه، تعریف، عوامل خطر)، مراقبت جهانی عوامل خطر<br>بیماریهای غیرواگیر، برنامه کشوری مراقبت بیماریهای غیرواگیر، کنترل بیماریهای غیرواگیر                                                                                                                                   |
| ششم     | وضعیت کشوری بیماری های غیرواگیر                                                     | وضعیت کشوری بیماریهای غیرواگیر                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| هفتم    | بار بیماری ها                                                                       | وظایف مهم یک سیستم ارایه دهنده خدمت، نحوه مقایسه سلامت جوامع، نتایج گذار جمعیت شناختی و گذار اپیدمیولوژیک، DALY                                                                                                                                                                                |
| هشتم    | سند ملی پیشگیری و کنترل بیماریهای غیرواگیر و عوامل خطر مرتبط در جمهوری اسلامی ایران | فصول 2 تا 4                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| نهم     | سند ملی پیشگیری و کنترل بیماریهای غیرواگیر و عوامل خطر مرتبط در جمهوری اسلامی ایران | فصول 5، 7 و 8                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| دهم     | نظام مراقبت بیماری های غیرواگیر                                                     | فصول 2 و 4 (صرفاً مبحث کم کاری مادرزادی تیروئید)                                                                                                                                                                                                                                               |
| یازدهم  | نظام مراقبت بیماری های غیرواگیر                                                     | فصول 5 تا 7                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| دوازدهم | ایران                                                                               | برنامه های مراقبت پرفشاری خون و دیابت                                                                                                                                                                                                                                                          |
| سیزدهم  | ایران                                                                               | برنامه های مراقبت اختلال چربی خون، الکل و دخانیات                                                                                                                                                                                                                                              |

|                  |                                                            |                                    |
|------------------|------------------------------------------------------------|------------------------------------|
| چهاردهم          | ایران                                                      | برنامه های مراقبت تغذیه و کم تحرکی |
| پانزدهم          | ایران                                                      | برنامه مراقبت سرطان ها             |
| شانزدهم          | سند ملی تغذیه                                              |                                    |
| هفدهم            | NCD Progress Monitor-2020, Trend-NCD premature deaths-Iran |                                    |
| امتحان پایان ترم |                                                            |                                    |

#### شیوه ارزشیابی دانشجویان:

- مبتنی بر فعالیت (قبل، حین و پس از برگزاری جلسه آموزشی)
- حضور فعال در کلاس (2 نمره)
- نحوه فعالیت در جلسات آموزشی (2 نمره)
- دانلود فایل های کلاسی و ثبت تیک دانلود در سامانه نوید (2 نمره)
- تهیه، بارگذاری و ارائه تکالیف محوله (4 نمره)
- امتحان پایان ترم (10 نمره)

#### نحوه ارزیابی ارائه گروه های دانشجویی

| مدیریت زمان<br>(4 نمره) | هماهنگی با سایر اعضای گروه<br>(4 نمره) | تسلط علمی<br>(4 نمره) | نحوه ارائه<br>(4 نمره) | کیفیت اسلاید<br>(4 نمره) |
|-------------------------|----------------------------------------|-----------------------|------------------------|--------------------------|
|                         |                                        |                       |                        |                          |

#### منابع:

- دستورالعملهای کشوری
- سند ملی پیشگیری و مراقبت از بیماری های غیرواگیر و عوامل خطر مرتبط با آن
- مجموعه مداخلات اساسی بیماری های غیرواگیر در نظام مراقبت های بهداشتی اولیه ایران "ایران"
- سند ملی تغذیه
- مرجع اپیدمیولوژی بیماری های شایع ایران – جلد دوم
- کتاب جامع بهداشت عمومی
- دیگر مقالات و منابع بارگذاری شده در سامانه نوید